

Odloučenost při zkoumání

Aristotelés se zdá dostávat do jistých vnitřních rozporů, když mluví o odloučenosti a neodloučenosti. Tak např. prohlašuje, že „pravdivá jest kladná výpověď o tom, co jest ve skutečnosti spojeno, a záporná výpověď o tom, co je ve skutečnosti rozloučeno; nepravdivé však znamená pravý opak toho rozlišení“ (Met. VI, 4, 1027b – Kříž str. 172.) Ale na jiném místě (Met. XIII, 3, 1078a – Kříž s. 329) praví, že „nejlépe se však pozoruje něco tak, že se neodloučené má za odloučené, jak to právě činí aritmetik a geometr“. I když bychom připustili, že jde právě jen o způsob pozorování a tedy o jakousi vhodnou metodu, vzniká problém, jak nás může mylný, nepravdivý předpoklad přivádět k pravdě (vždyť ta je přece cílem našeho pozorování). – Problém je dost závažný, neboť se týká různých témat a objevuje se v nejrozličnějších souvislostech i později v dějinách evropského myšlení.

XORIZÓ = odděluji, odlučuji

XÓRIS = odděleně, odloučeně (adverb.)

XÓRISMOS = oddělení, odloučení

(Písek, 030815-3.)